

Цетиње, 19. децембар

Јуче је под Бар стигла ескадра француске флоте Средоземнога Мора под командом адмирала господина Пивера, достојнога представника дичнога француског имена и силне француске флоте.

Нека нам је добро дошао. Кад би умио тумачити откуцаје нашега срца, који су му изишли у сусрет, прочитао би једну цијелу књигу љубави и поштовања, које црногорски народ гаји у себи према великом и славом увјенчаном народу француском, који од вајкада машира на челу културе и цивилизације и свега што је узвишено и племенито.

Јуче је у Бару био свечан пријем; јуче је изасланик француске републике поздравно нашега многозаслужног Књаза Господара, свијетлу претходницу Српства и видљиво знамење боље будућности српске.

Долази да у име Првога Грађанина Републике Француске, господина председника Фалијера, и у име саме силне републике честита нашем сиједом Владаоцу срећан доживљај педесетогодишњице тешкога али славнога владања на пријестолу, који је Провиђење намијенило дичној династији Петровић — Његоша.

Не мање је то и честитање српском народу кршине Црне Горе и свима оним добрим Србима, која су своја срца спојили с нашим.

Топовски поздрав на мору и с висина српскога приморја у Бару одјекује далеко преко пјенушавих таласа онамо и високих брда овамо и казиваће сваком кога сретну, да се ово отварају двери славља узвишенога Дома Господаревог и, ако да Бог, двери боље будућности српске, у коју један велики народ уводи једну малу али јуначку земљу, достојну боље судбине.

Ово је уједно и видљиви знак угледа, који наша отаџбина ужива у свијету. Знак не обичан, знак који хоће нарочито да истакне ону пажњу, коју једна силна, богата и просвијецена држава указује малој Црној Гори, тој заточници српске слободе, томе зачетку велике будућности српске.

То је један од оних догађаја који ништа не говоре, али много казују — толико казују, да би се испуниле дебеле књиге. То је она сијенка, коју велики догађаји будућности, кад приближују, бацају преда се. Ко умије да их чита, прочитаће донекле прве странице будуће наше историје и — радоваће им се.

Ништа више да Књаз Господар није стекао Црној Гори до овај углед, који има у свијету, па је заслужио толико да му се име у историју српску унесе златним словима. Колико се малих држава бију и отимају да стеку пријатеља међу

моћнима, и угледа међу силним државама, које одређују судбину малим и немоћним народима. Господару је то испало за руком, благодарећи Његовој Владачкој мудрости, а прва од видљивих пошљедица тога је ова француска ескадра, која се под Баром усидрила, и чији адмирал долази да у име силне Француске поздравно нашега Књаза Господара, а преко Њега и вас српски народ Црне Горе.

И ако мала, наша отаџбина може бити велика у осјећајима љубави, и та љубав окреће се данас Француској и њеном Првом Грађанину Господину Фалијеру у лицу честитог њиховога представника адмирала господина Пивера, као и свих официра и храбрих војника поносне ескадре.

Живила Француска, живио француски народ, слава дичној француској флоти.

Живио њен дични председник Господин Фалијер, Први Грађанин велике републике.

О црногорском зајму

Г. Чедо Мијатовић, посланик у пенсији који стално живи у Лондону, познат је нашем читалачком свијету и као добар књижевник и као опробан политичар, а нарочито финансијер. Он је постао министар у 28. години. Био је неколико пута министар финансија, као год и посланик при страним дворовима. Његове историске студије на гласу су као ремек дјела; исто тако и остале књижевне творевине. Не мање се истакао и у финансијској политици и својим одличним везама у највишим круговима у Лондону. Сада је у „Трг. Гласнику“ под својим потписом написао чланак о нашем државном зајму. Како тај лијепи чланак потиче из тако одличног пера и доброг финансијера, то га са задовољством преносимо у наш лист како би и наш свијет видио како о њему суди један угледан политичар и опробан финансијер, као што је г. Мијатовић.

Чланак гласи:

„Свакоме добром Србину биће мило чути, да је упис на први црногорски јавни зајам у Лондону закључен са потпуним успјехом. Истина, сума зајма није већа од шест милиона круна; али много пута теже је емитовати мален но односно повелик зајам, а то је нарочито тако случај на овом великом свјетском тргу какав је Лондон. Кад сам чуо да ће се прошле недјеље отворити јаван упис на црногорски зајам, ја сам се побојао да он неће повољно испасти. Знао сам, истина врло добро, да су Црногорци још од Гледстонова времена уживали живе симпатије у Енглеској, и да је Књаз Никола лично свагда добро стајао на двору Сент-Џемском. Али у једном практичном народу, какав су Енглези, платонске симпатије стоје у срцу у коме нема злата, а злато се држи у каси у којој нема срца. Црногорци су могли и даље уживати топле симпатије енглеске а да њихов први јавни зајам не нађе никаквог практичног одзива. Бојао сам се да црногорски зајам неће

наћи одзива: зато што су финансијски извори Црне Горе овдашњем свијету врло мало познати, што Црна Гора до сада није имала јавног дуга, па се и не зна, да ли би она и могла и хтјела да своје финансијске обвезе тачно испуњава, што велика публика зна за јунаштво и патриотизам Црногораца, али не зна каква им је привредна снага, и какав ред у финансијама. Осем тога десило се да овдашњи новчани трг баш у ове дане не плива у изобиљу од новца, да је званичан дисконт Банке Енглеске још једнако доста висок, и да је у опште пажња свих кругова више или мање заузета узбуђењем и агитовањем за опште изборе, који тако непосредно предстоје. Све те околности испуњавале су ме бригом, да упис на црногорски зајам неће успјети. Што је тај зајам поред свега тога прошле недјеље у Лондону потпуно уписан, то показује најубједљивије да Црна Гора ужива не само симпатије политичких кругова него и повјерење несентименталних финансијских кругова. Тај финансијски успјех Црне Горе на лондонској пијаци значајан је комплимент Црној Гори у сваком погледу. Тај финансијски успјех њен уједно је и један моралан и политички успјех, који отвара нов један и простор хоризонт најбољих надања за будућност. Право је да се и ми сви Срби ван Црне Горе томе успјеху њеном зарадујемо, и да јој на њему честитамо.

Успјех је тај у толико значајнији, у колико су услови, под којима је закључен, како ја налазим, врло повољни. За петпроцентну обвезницу од 100 круна Црна Гора добија чистих 86 и по круна. За један први зајам то је курс далеко бољи но што сам ја могао добити за први српски зајам године 1881-ве. Што је још значајније то је да енглеске банке, које су овај зајам емитовале, нијесу тражиле никакве особите гаранције, а још мање какву непосредну контролу или надзор над манипулацијом оних прихода државних од чистог приноса, од којих ће се на првоме мјесту исплаћивати анuitет, годишњи интерес и отплата. Енглески кредитори Црне Горе задовољавају се просто једном писменом изјавом црногорског министра финансија да ће се од чистог приноса царина и монопола соли на првом мјесту исплаћивати анuitет на тај зајам, и то је све! Наравно да је министар финансија могао такву изјаву дати само на основу закона, који је црногорска народна скупштина вотирала 21-ог јуна ове године.

Публика (односно уписивачи на овај зајам) куповала је 5 — процентне црногорске обвезнице по 97 за 100. Разлика између овог емисионог курса и цијена од 86 и по нето, коју је финансијска група платила Црној Гори, износ и 10 и по. Али како је група узела на себе све трошкове око емисије зајма (који су баш за мален зајам односно велики), око задобивања коте на лондонској берзи, око плаћања штемпла и око израде привремених и дефинитивних обвезница, онда је јасно да се група задовољила са односно незнатном добити за себе. И у томе погледу овај се први црногорски зајам одликује од многих зајмова

Целим послом око преговарања о закључивању овог зајма руководио је г. Милоје Јовановић, начелник министарства финансија у Црној Гори, али је непосредне преговоре водио и највеће заслуге за срећно закључење овог првог црногорског зајма има г. д-р Јован У. Јовановић, шеф српске трговачке агенције у Лондону. Како чујем руско-хинеска банка уписала је за своје наредбодавце из Петрограда пун милион круна на овај зајам. А једна француска банка изјавила је била жељу да јој се уступи половина цијелог зајма, али јој се није могло учинити по вољи.

„Самоуправина“ изјава

Биоградски Прес Биро саопштава шљедећи телеграм:

Данашња „Самоуправа“ доноси: Данас-сјутра француска ескадра упловиће у барско пристаниште. Њен командант отићи ће на Цетиње да старом заслужном борцу за Српство Књазу Николи честита прославу педесетогодишњице ступања на пријесто кршине Црне Горе, у име владе своје отаџбине. Тако ће велика силна француска република бити прва која сиједоме главару братске нам Црне Горе искрено честита великим заслугама за Српство, испуњен период времена од 50 година родољубива рада за благо и срећу народа, и тиме даје доказа о својим пријатељским осјећајима према јуначкој нам браћи у Црној Гори и њиховом јуначком родољубивом владару. Као добра браћа, ми се искрено радујемо томе заслужном признању, гледајући у њему израз симпатија великог француског народа и према цијеломе нашем племену. Поздрављамо га најсрећније са искреном жељом да високи славиљеник и даље послужи великим циљевима српског народа са оним самопрегоријевањем и одлучности, којима се у најтежим часовима увијек одликовао и давао примјер жаркога родољубља и високо развијене српске свијести. Црна Гора и Србија удружене у својим високим националним циљевима, а вођен родољубљем својих владалаца увијек ће бити кад্রে да се одсутно заложу за животне интересе Српског Народа и да му отворе путове као бољој будућности.

Доносимо у горњем изводу чланак „Самоуправе“, органа старих радикала у Србији, а донекле и органа биоградске владе, да се види са колико лијепих ријечи располажу наша браћа у Биограду, кад хоће. Не би се сад имало шта замјерити да нијесу претходила ружна дјела. Овако овамо једно, онамо друго и сасвим противно чини дисхармонију коју ми нијесмо власни да исправљамо. То припада њеним творцима. Свакојако морамо остати у очекивању да сад шљедају дјела. Ријечи без саобразних дјела могу имати само декламаторске вриједности, а то нам је за сада излишно.

Та дјела, ако буду шљедовала, морају се прилагодити промијењеним приликама а те смо прилике јасно оцртали завршницом ријечима нашега чланка у прошлome броју под натписом: Ко је крив?

Нека дјела говоре

У бјесомучној хаџи, коју је подигла позната новинарска кампања противу Црне Горе, не бирају се никаква средства достојна поштености и часних људи. Да би се видјело колико се у томе тјера, зауставићемо се на један напис, који је у загребачком „Србобрану“ изашао под бомбастим насловом „Крвави режим у Црној Гори“. Под ускликом: „Још једно убиство на Цетињу“ тај жалосни српски лист цитира биљешку нашег листа о самоубиству Луке Шакова Ковачевића и онда, од ријечи до ријечи, овако надовезује:

„Услед крвавог колашинског злочинства, смрт пок. Луке остала је скоро неопажена. Али „заклепа се земља рају, да се тајне све сазнају“.

Она реченица, како се Лука одао алкохолу, изазвала је и сумњу и чуђење код његовијех пријатеља; јер Лука не само да није био пијаница, већ је важио као најчеститији грађанин оштинџе цетињске.

И тајна је откривена.

Лука је био један од најистакнутијих противника Томановићевог апсолутизма. Био је гоњен и затваран без икаквог разлога. И напосљетку, ето разбојничка клика дође му главе.

Како ми један пријатељ јавља, Луку су убили Баџице, рођаци министра војног Митра Мартиновића, и то исти они, који су погинули у кући Михаила Јовановића на Цетињу и хтјели по наредби „одошго“, да каменују у тој кући прваке народне странке!

Поред Шаулића, Бацковића, Борка Бошковића, Павићевића, Илије Петровића, Ђиновића, Јојића, Рачића и Митровића ето и име Луке Ковачевића, да закити први јубиларни вијенац књаза песника.

Напријед само, соколови, јунаштву нашем свијет се дивити!

Ко је био и какав покојни Лука то се код нас врло добро зна а нарочито на Цетињу, по чијим се улицама дано-ноћно пијан ваљао, налазећи по кунетама врло често себи одморишта. И кад се има толико дрскости и безочности, да се такав човјек назива „најчеститији грађанин општине цетињске“ и хоће да се прадстави као политички мученик, а његово самоубиство, које је извршио у неурачунљивом стању, као политичко убиство, ту сваком стрпљењу мора бити крај.

Ми на ову бестијалност „Србобранову“ не само што не мислимо да реагирамо, него и нећемо ни једну ријеч да трошимо, остављајући нашем свијету нека се и овом приликом увјери колико познати „српски“ листови далеко иду, каквим се средствима служе и колико су безочни кад хоће Црну Гору да

укаљају и да је представе пред страним и српским свијетом као земљу анархије и безвлашћа.

Наше је дубоко увјерење, да ће послје овога сваки честити син ове земље с презрењем одбацити овакве листове, згражајући се што је српска штампа тако ниско пала, да вријеђа читаву једну земљу и омаловавава цетињско грађанство стављајући испред њих једнога алкохолиста као узор од човјека.

„Е па дотле, а куда ћеш више“?!

Србија и Црна Гора

— глас из Србије —

Како је у Србији — Србија и Црна Гора — Разорљива политика — Братске везе — Народни суд — Ошће мишљење

Биоград, 14. децембра.

Политичке прилике у Србији нијесу ни мало сријеђене. Кошља се леме међу политичким странкама, а нарочито у овој предизборној борби. На прагу су општински избори. Утакмица је ко ће коју општину више приграбити. И Скупштина је на окупу, али се и у њој огледа политичко расуло, које је на све стране завадало. Опште ствари бацају се у позадину, па се сви сконцентрисали на партизанске интересе. Ни са спољном политиком није боље. Са Бугарском су пријатно добри односи, са Турском хладни, а што се тиче Црне Горе и да не говоримо.

Могу познати листови писати што год хоће, али ће слабо ко одобрити политику, која се у Србији води према братској Црној Гори. Та разорљива политика не само што нема у народу ослонац, но је он са гнушањем и одвратношћу прати. Није то нова ствар. Народ у Краљевини врло добро види о чему се ради и гдје то води. Крв није вода, па ни братски осјећаји нешто што се може обноћу разрушити. Народ у Краљевини није никад од себе раздвајао браћу у Књажевину. Зна врло добро он, да пут којим се сада иде никаквом добру не води. Научио је он, да у добру Црне Горе гледа своје добро и не губи из вида да општа српска ствар може напредовати само тако ако и једна и друга слободна српска земља иду руку под руку и рамо уз рамо.

Према томе ни на оно што се у Биограду ради и што потиче противу Црне Горе не треба гледати као ствар из Србије, него само као дјела извјесних обилежених кругова у Србији. Народ српски није одобравао много што-шта, што је потицало са врхова, а још мање да одобрава оваку одвратну кампању противу Црне Горе, коју ни један честит и поштен човјек не може одобрити. Нарочито када се то јавља на прагу педесетогодишњице владавине заслужног и великог црногорског владара, који је за ово педесет година служио као понос и дика не само Црногорца, него и свеколике Србадије.

А да је простосрдечног и честитог народа у Краљевини мишљење супротно ономе што се на биоградским Теразијама исповиједа, најбоље се истакло овом при-

ликом, кад је објављена кампања противу Црне Горе.

И ако се настојава, да се протурни и наметне мишљење да је васојевачка афера плод ровитог стања у Црној Гори, и ако целати са Теразија облаче јагњећу кожу, сви који српски мисле и српски осјећају, а упознати су са махинацијама српског демона, који је оличен у Николи Пашићу и његовим трабанима, не само верују, него су и убијеђени, да његова паклена прета има и у овој ствари. Од гдуда се и може протумачити оно фаријеско држање „Самоуправе“, а бијесна кампања „Дневног Листа“, самосталских младенаца, што се обилују око диспозитивног фонда, фаријасте „Политике“, која је потпуно запливала у диспозитивне воде и њима подобних, зависних листова.

Независно јавно миљење неоспорно је на страну Црне Горе и оно је претежније: Оно не само што је у већини, него је и од већег значаја, пошто се зна да није из убијеђања, онако како суди, а не по наручини и зарад товљења на диспозитивним јаслама.

Народ у Краљевини са презрењем прати сву ову бјесомучну хајку противу Црне Горе, увјерен да није далеко вријеме када ће „оно јарко сунце све проказати“, а тада ће се видјети најбоље гдје Србију њени овакви политичари срљају и за чији рачун.

То браћа у Црној Гори не треба да губе из вида и ни један часак не треба да сумњају у искрене и чисте братске осјећаје народа из Краљевине (а на Пашићеве трабанте не треба ни главе освртати, јер су они још више напустили и пакосте и самој Србији!), јер народ Краљевине Србије овакав накардни рад не само да не одобрава, него га се и гнуша, онако исто као што се гнуша пакленог рада некојих кругова из Биограда, који загридне и Богу и људима.

Српски народ је пролазио кроз многа горка и тешка искушења, па их је срећно пребродило. Даће Бог, да ће и ово пребродити онако исто срећно као прије, али онда не само што ће овим демонима бити тијесна Србија (као оно некада!), него се неће згријати никако до год ђаво не дође код њих по своје.

М. М.

Српство

Турски министар у Србији. Турски министар, финансијера Цахид бег бави се ових дана у Биограду.

Нове железнице у Сријему. Од Земунa до Кленка, дуж српске границе, Аустрија намјерава да подигне стратегичку железницу.

Посјетиће Биоград. Турски студенти у Цариграду припремају се да на прољеће посјете Биоград.

Ректор српске богословије. За ректора српске богословије у Празну постављен је стари прото Васо Милић.

Нов лист у Биограду. У Биограду је почео да излази нов лист под именом „Југарски Весник“.

Словенство

Свесловенски збор у Москви. Из Петрограда јављају, да је „Савез за свесло-

венску узајамност“, под предједништвом Н. А. Хољакова, ријешило да се одуђе године сазове свесловенски збор у Москви. На збор ће бити позвани представници свију словенских народа.

Министарске плате у Бугарској. Бугарски посланици ријешили су да предложе П. Собрану да се министарске плате, које су до сада износиле 15 хиљада лева, повисе за три хиљаде и да им се да већи додатак за репрезентирање.

Бугарско изасланство у Лондону. У Лондону је 16. овог мјесеца на свечан начин прослављена стогодишњица рођења великог Гледстона, у којој је узело учешћа и бугарско парламентарно изасланство, састављено из др Данева, Рачица Мадарева, Д. Мишлева и П. Паскалева. Уз ово изасланство налази се начелник министарства спољних послова Миљчев, предједник општине софиске Кирков, плодјивски предједник др Кесјакон и митрополит Јосиф. Они су на гроб Гледстонов положили сребрни вијенац.

Рад руског Светог Синода. Из Петрограда „В. Новостима“ пишу: Руски Синод приступио је ријешавању разних савремених питања из области цркве.

1. Ријешило је да сестре и браћа од стрицева и тетака (четврти степен сродства) могу ступати у брак. Први, који се је користио том одлуком Синода, био је један велики Кнез члан царског дома.

2. Ријешава о укинућу цјеливања икона.

3. О укинућу паљења свијећа и кандила у интересу народне штедње.

4. О измјени начина причешћивања, пошто је наука о бактеријама утврдила да је штетно причешћивање истом оштом (кашиком) као што је штетно и цјеливање икона.

5. О измјени календара, којим се служи православна црква, пошто је науком доказано да је лажан.

6. О ослобођавању мртваца од онојављања, пошто оноло није света тајна него гола церемонија, те се и најпобожнији хришћанин може сахранити без опјела. Опјело је заведено тек неколико стотина година послје Христа — само параде ради.

Велеиздаја у Аустро-Угарској

(4)

XVII.

1. Сједница средишне управе „Словенскога Југа“ дне 9. јануара 1909.

Предједник: Божо Марковић.
Потпредједник: Љ. Јовановић.
Чланови: Љ. Давидовић и М. Јовановић.

Гост: госп. Маклуков!

Божо Марковић: Моја господо! Отварајући данашњу сједницу ступамо у четврту годину нашега свега рада. Ако упоредимо ситуацију какова је била прије три године у нашој милој Босни и Херцеговини и у Троједници, са садашњошћу, онда видимо, да су се наде, које смо полагали у наше родољубно дјеловање, добро показале. Да је то у истину тако, доказује најбоље држање наше браће у Троједној краљевини, гдје они под највећим притиском бечкога слуге Рауха вјерно и без колебања у светој мисли здруженога и братскога Српства уступају.

изазвао сумњу против себе. Пред продајницом дувања се окрете и пође у противном правцу. Послије неколико минута већ је трачао.

Престао је дисати, кад је чуо иза својих кораци. Задрхта и удвојеном брзином појури. Бат брзих коракачу се одостраг, овдје-ондје и довикивање. Свијет је на улици застајао, да дознаду зашто се ови вијају.

Са празним стомаком могао је Пепи добро трчати, али сад... Нека рука ухвати Пепи за руку и заустави га. Келнер из гостионице стојао је пред њега.

— Господине, ви сте код нас заборавили ваш горњи капут. Јури сам се за вама, јер знам, да вам не би било пријатно, да сте га заједно са бућеларом изгубили. Опростите, молим! Мој шеф се машио ипага да извади из њега, што за ручак припада. Немојте за зло узети. Али ми имамо посла са много варалица. А да видите да смо ми поштени, изволите ваш горњи капут и повчаник.

С тим пружи Пепи горњи капут и некакав дебео повчаник.

Пепи је све разумио. У том горњем капуту, што га је синоћ купио за један франак, био је један повчаник добро погушњен новцем.

Одмах се дигне на висину положаја. Извади један франак и пружи келнеру. Затим обуче чудновати горњи капут и пође даље мирно с тврдим увјерењем да се неко брине и о гладнима.

ПОДЛИСТАК

БРИГА.

Морис Магр

Цетина, синоћ је имао још само један франак. Али како је јако осјетљив на зими, то за тај франак измјени свој, сав на рите испијени горњи капут, једним другим, што је био мање издеран.

Цетина, данас у јутро имао је још четир суа: добио их је од свог доброг пријатеља. Али, напосљетку, шта вриједе четири суа, ако је то човјеку читаво имање, а нема изгледа, да ће доћи до друга четири суа?

Пепи је за ова четири суа (ако 20 пара), шта ће: избеао је човјек, попио ракије и сада се шетао улицом са празним шнагом и богатим успоменама. Али одједном се поче у њему будити стара природа и неутољива глад обузе читаво његово биће.

Да ли води ко рачуна и о гладним људима? — Тако је мислио у себи Пепи.

Са презрењем сјећао се јучерашњег и прекјучерашњег ручка и вечере, које су сачињавали комад хљеба и мало ракије. Са тугом се сјети на осам суа, што их је јуче заслужно, а које је лакомислено угукао за ракију. Зајари кроз прозор гостионице и спази унутра чудан приказ.

Келнери јуре са тањирима пуних јела што се све пунила и метали су их на мраморне егелове, за којима су сједили гости. Гостију

је било много. Непрестано долазили. По ручак је ипак био скуп. Пепи је на вратима прочитао: «Ручак стаје 1 франак 15.

Начин плаћања му је изгледао мало чудан. Ко је довршио ручак, лапао је новцем о сто; тако је звао келнера. Али келнер, који је био оптерећен, једна је стаза да дође по новац и, изгледао је, да се љути, што га узнемирују. У глави Пепијој намах се створи једна добра мисао. Кад у овој гостионици онако стоје ствари, један пијетл човјек, као што је он, могао би се врло лако извући из непријатности, што се зове плаћање. У таквом вапнару ништа лакше.

Пукан глађу уђе, отменим покретом објеси горњи капут о чивилук и сједе за сто.

Брзо разгледаше јеловник, када на један знак — сат изби један, а то је било вријеме за званичнице да одлазе — велики дво гостију устаде. Плаћање је ишло чудновато брзо и тек што је Пепи наручио литру вина, дворана се у пола испразнила.

Могао је испити још неколико гутљаја и прогутати неколико залогата, па да без опасности утече. Келнери су као без главе трчали овамо — онамо. Али се наручени омлет испарао са особито примамљивим мирисом, а и вино је имало дивно лице и кук. Одбацао је, дакле, сваку мудрост. И латно се једа и пија.

Дођоше неколико одошних гостију. Главни келнер разговарао се са касиром или је стискавао руку гостима при расцепу. Кел-

Што да тек кажемо о нашој драгој браћи Босанцима и Херцеговцима? Сад где је непријатељ на стотине тисућа бајонета дигнуо над њене главе, поручују нам здружити са својом муслиманском браћом — по свом изасланику нашем пријатељу В... Дајте нам оружја, јер иначе морамо противника голим рукама за врат захватити.

На коњу вијећања конституисала се средишња управа, како сlijеди:

Предсједник средишње управе „Словенског Југа“ Божидар Марковић.

Потпредсједник: Љубомир Јовановић.

Чланови управе: Љубомир Давидовић, Миле Павловић, Михајло Јовановић.

Дужности тајника и надале ће обављати Милан Стефановић, а као блајник остаје члан средишње управе Михајло Јовановић.

1) Руски изасланик.
2) Из тога произлази, да је средишња управа „Словенског Југа“ заведена године 1906.

ЗАТВОРЕЊЕ ЧИТАОНИЦЕ „СЛОВЕНСКОГ ЈУГА“

Записник II. сједнице централне управе „Словенског Југа“ од 22. јануара 1908.

Присутни:

Предсједник: Божо Марковић; потпредсједник: Љ. Јовановић, чланови: Љ. Давидовић, Миле Павловић; М. Јовановић.

Божо Марковић: „Господо моја! Ја сам данашњу сједницу сазвао, да вам саопштим један захтјев г. министра, који се односи на наш грађански клуб и његову читаоницу.

Члан г. Давидовић, који има данас службу, извјестиће вас о том, а ми ћемо о могућности овога захтјева одлучити“.

Љубо Давидовић: Господо моја! Мени, као члану централне управе „Словенског Југа“ предана је задаћа да сву пажњу обратим акцији српско-хрватске коалиције. Мој саобраћај са браћом из коалиције морао се у пошљедње вријеме ограничити на најужније, пошто барон Раух има о нашој свези неке писмене доказе, као и доушкивања неких неискрених људи. Писмени докази с којима слуга бечких и пешанских трабанта кани уништити коалицију, нијесу такви, да би се тиме могли вође коалиције компромитовати. Иза све то су наша браћа Супило и Медаковић замолити нашег генералног консула у Будимпешти, г. Петковића, да он министру преда њихове жеље, у смислу којих би се наш грађански клуб и његова читаоница затворила дотле, док се Раухова комедија не доигра. Споменути заступници ће све подузети, да цијела афера сврши са компромитирањем бана Рауха.“

Љубо Јовановић: Господо моја! Из разлагања госп. Давидовића можемо да разаберемо двоје: Прво, да Раух има писмених доказа за свезе вођа коалиције са „Словенским Југом“, и друго, да се он ослања на становиште свједока, као што је Настиф. Али нам нијесу рекли ни браћа Супило и Медаковић, ни г. министар, а ни Давидовић, у којој форми постоје ови писмени докази, ко их је дао и коме су дани. Господо моја! Ми морамо промислити, што радимо, кад затворимо један патриотски клуб, иза којег стоји наша централна управа. Ја сам мњења, да прије свега сазнамо, какве су природе ови докази, и да тек онда одлучимо о привременом затворању нашега грађанског клуба и његове читаонице“.

Божо Марковић: Господо моја! И мене је г. министар позвао, к себи, да чује моје мњење. Након дугег преговора дао сам ријеч, да се наш клуб и читаоница затвори. То сам учинио на савјест наших пријатеља у коалицији.

Миле Павловић: Дозволите ми, да надовежем неколико ријечи на изводе г. Давидовића. Кад сам недавно био у Загребу, истраживао сам, какове има намене и циљеве барон Раух, те сам дошао до закључка, да барон Раух иде за тим, да уништи Српство. С тога морамо подузети све, да уздржимо српско-хрватску коалицију, јер ћемо само тако добити коначни циљ. Већ онда је Медаковић изјавио жељу, да би било добро „Словенски Југ“ до свршетка процеса у Троједној краљевини затворити, пошто се Раух ослања баш на тај „Словенски Југ“.

Љуба Јовановић: Опростите, господо, ја видим, да сте сви за затворање грађанског клуба и читаонице и према томе нећу да се од вас дијелим. Ну морам да изјавим шљедеће: С каквим средствима каните ви онда нашу браћу у Босни и Херцеговини и у Троједној Краљевини подупирати? Јер кад се овај клуб затвори, престаће и доприноси грађана и друштва, што их је примало наше друштво. Ви знате да су ови доприноси много већи, него ли субвенције државе“.

Божо Марковић: Господо моја! Ја сам се за ово већ побринуо. Ми ћемо овај клуб и читаоницу на неко вријеме затворити, и нећемо то објавити јавности. То ће све међутим трајати само дотле, док се процес у Троједној Краљевини не до-

врши. Ушлед тога ми нећемо претрпити великих губитака“.

Заједништво са српско-хрватском коалицијом

Извјешће 1-га члана централне управе (Љ. Давидовића).

Давидовић извјештава централну управу, да су господа Супило и Медаковић путем дипломатског посланика госп. Петковића замолити, нека би им централна управа дала 6000 динара, и то за одбрану онтуженика, као и за остале послове, које су с овом афером у савезу.

Одлука:
Централна управа одлучује, да ће управити на министра спољних послова шљедећу молбу:

„Господину министру спољних послова! Чланови централне управе „Словенског Југа“ примити су у својој другој редовној сједници молбу г.г. Супила и Медаковића, да им се испрати под насловом подпора за покровитељство Српства у Троједној Краљевини свога од 6000 динара.

Пошто је централна управа дужна, да издаје и друге сличне издатке за подупирање још неслободних српских земаља, то није у стању, да овај захтјев намира из својих редовних доходака.

Чланови централне управе моле господина министра спољних послова нека би управу подупирао са редовном свотом, да може својим дужностима према повјереном јој Српству редовно одговарати.

Част нам је надати се, да ће наша молба код госп. министра наћи одзива.

Предсједник централне управе „Словенског Југа“ Б. Марковић.

Потпредсједник Љ. Јовановић.

Чланови: Љ. Давидовић, М. Павловић, М. Гојевац.

Биоград 22. јануара 1909.

Рад одбора за народну одбрану

Извјештај господина предсједника:

Централно се управи ставља до знања, да је одбор за народну одбрану одржао своје сједнице, у којој се расправљало о повчаном потпору четничкога одбора. Закључено је, да се четничком одбору даде као новчана потпора за мјесец јануар 8500 динара, и да се издаде члановима чета одговарајућа количина живежа, који се налазу код одбране у Биограду и код одбора у провинцији. Одбор је набавио из властитих доходака 100 пушака репетирка за своје добровољце у Биограду. Надаље је одбор закључио, да дозачи централној управи „Словенског Југа“ 5000 динара, с којом се свотом има подупирати револуција у Босни и Херцеговини.

II. Одлука:

„Централна управа је узела рад одбора за народну одбрану до знања, те закључује: да се цијела свога од 5000 динара има унотријебити за подупирање револуције у Босни“.

Узрок, због кога су вође српско-хрватске коалиције тражили, да се затвори „Словенски Југ“ и читаоница, био је тај, да могу бранитељи у загребачком процесу показати, да „Словенски Југ“ више не постоји, те да је и прије тога био посве неогворни читаоница. Напротив тога је онтужница процеса доказала, да су браћа Валеријан и Адам Прибићевић судјеловали код завјера у „Словенском Југу“. И проф. Мазура је касније био затварањем „Словенског Југа“ заведен, и он је у свом познатом говору у парламенту тврдио, да је „Словенски Југ“ затворен већ год. 1908.

„То је вјерна слика садањег положаја у троједној краљевини. Тако сам се изјавио и према господину министру, кад ми је објавио жеље браће Супила и Медаковића. Министар је ове жеље прихватио, те нас позива, да ми, грађански клуб и његову читаоницу за неко вријеме затворимо. Ја сам у име централне управе дао свој пристанак, пошто сам држао, да то одговара интересима нашим, као и коалиције“.

XIX.

IV. Сједница централне управе „Словенског Југа“ 15. фебруара 1908.

Заједништво са српско-хрватском коалицијом.

Извјештај предсједника¹⁾

„Ставља централној управи до знања, да господин министар спољних послова не дозвољава, да се вође коалиције подупре са 6000 хиљада динара, пошто господин министар не држи за сходно да се у Троједној Краљевини што год предузима дотле, док се дјеловање барона Рауха не доврши. Ако ће вође коалиције међу тим радити према захтјевима и интересима Српства, то се у будуће неће ниједна затражена потпора ускра-

„Потпредсједник“ држи, да је одлука господина министра посве оправдана, пошто нас дијели од почетка процеса тек неколико дана.“

„Први члан централне управе“ изјављује, да није задовољан са закључком министра. Вође коалиције су заслужили, да се подупру са пет пута тако великом свотом. Жали што министар показује тако мало интереса за Српство у Троједној Краљевини.“

Закључак

„Централна је управа поводом овога извјештаја закључила, да предсједништво предузме нове кораке код нове владе“), те да је увјери о праведности захтјева г. г. Супила и Медаковића.

Примједба. Из даљних догађаја се очито види, да су се жеље г.г. Супила, Лорковића и Медаковића вођама српско-хрватске коалиције, испуниле, и да су знатне своје отпослате у Загреб за процес.

1) Божидар Марковић.
2) Љ. Јовановић.
3) Љ. Давидовић.
4) Тада је управо министарство Новаковићево ступило у службу.

XX.

Бан гроф Пејачевић о великосрпским појавама.

Окружница на велике жупане.

Ваше благородије,

Босанско-херцеговачки комитет, који има циљ, да приправи устанак у окупираним земљама, настоји у пошљедње вријеме свим силама, да свој циљ оживотиоре.

Као средства, којима се приправља устанак јесу: разширивања прокламација и брошура и прокриумчарења оружја.

Предсједник тога комитета је д-р Цивијић у Биограду, као повјереници у Краљевини Хрватској и Славонији јесу:

Загреб: д-р Богдан Медаковић, Светозар Прибићевић и Грчић.

Брод на Сави: д-р Никола Ђурђевић, Александар Богдановић.

Суна: Гостиничар Томић.

Корјеница: Степан Калембер, Иван Тишма.

Рума: д-р Емил Стојановић, д-р Жарко Миладиновић.

Шид: Трговац Ђуро Медаковић, д-р Емил Костић, д-р Иван Стајић и Симонковић.

Вуковар: Александар Перенац, Раде Пауновић и Душан Чекић.

Ваше благородије нека споменуте особе, које су у контакту и у споразуму са д-ром Франком Поточићем, (који, премда је посвема без иметка, ипак много путује, не само унутрашње границе краљевине Хрватске и Славоније, него и изван граница ових) исто тако су и с осталим овдјешњим организацијама у тијесном саобраћају, именом са „Привредником“, „Српским Колом“, те „Српско земљорадничким Заједницама“, стави под сталну циљу одговарајућу и ненападну пазку, те ме од часа до часа о тим опажањима у потреби и брзојавно и опширно извјестити.

У интересу поузданије наске упозорјем ваше благородије на листовну кореспонденцију, коју споменуте особе воде са особама изван граница краљевине Хрватске и Славоније. Ове особе јесу:

Ријека: Фрањо Супило и Емил Тасовац (уредници „Н. Листа“).

Обровац: Степан Десница.

Сињ: Бруно Трипало (син начелника), д-р Мазин, д-р Поточић.

Сплет: д-р Смолака.

Метковић: Антон Капар.

Дубровник: д-р Димитријевић и Кобашица (уредник „Српске Ријечи“).

Надале босански поданици:

Кочић (један од главних агитатора), жупник Трифковић, Никола Кашиковић, (уредник „Српске Виле“) и Шериф Арнаутовић.

Напокон српски поданици:

Д-р Говедарица и Рибникар (последњи посједник „Политике“) у Београду, трговац дрвима Тривковић и др. Бродац, те Рујко Матковић у Свињаревцу.

Горе наведена чињеница, као и други нападни политички покрети и агитације, намећу вашем господству непропустиву дужност, да посветите постојању и свестрану пазорност политичким и публицистичким покретима, као и промету страна на у земљу и да мени о односима опажањима одмах и праводобно дојавите.

Загреб, 21. вељаче (фебруара) 1906.

Гроф Пејачевић.

ПРИВРЕДА

Његовање вина Највећа опасност пријети вину од превртања. Лијечење ове опасности може бити у ова времена. За вријеме саме бербе у кази; и непосредно прије првог претакања у вину већ преврелом.

Лијечење употребљено у бурадма спречава не само превртање, него има задат да врши користан избор између гљивица за вријење, тако да се рђаве гљивице готово са свим убију или се стављају у немогућност да се развију, док се добре гљивице развију одлично.

Употребом сумпорног гаса у кази и бурадма значи осигурати добро вријење из кога ће изаћи вино најбољег квалитета, које ће се брзо бистрити и имати више укуса. Сумпорни гас не уништава само штетне гљивице, већ утиче рђаво и на добре; исто тако и вријење је нешто дужи у сумпорисаном кљуку и шири но у обичном. Ова особина добро је позната виноградарима, и нарочито се искористиће за прављење слатких вина, при свем том то паралисање не траје дуго, и почето вријење довршава се ускоро. У осталом, застој вријења може се лако избјећи додавањем квасца, узетог од шире у бурном врењу.

Но у великој количини употребљени сумпорни гас могао би потпуно задржати вријење, утичући штетно на благородне гљивице.

Стога треба придржати количине, коју ћемо означити; у осталом и сам закон забрањује употребу преко 20 грама калијум-метабисулфита на хектолитар вина за једно успјешно сумпорисање.

У крајевима где се вријење врши у отвореним кацама не може се помишљати на сумпорисање у кацама; произведени сумпорни гас ишчезнуће и не извршивши своју корисну улогу. У таквом случају треба се користити калиј-метабисулфитом, чија је употреба, нарочито понављамо, званично допуштена.

Препоручујемо, да се лошијем кљуку може додати на један хектолитар 10—20 грама калиј-метабисулфита. Ове количине одговарају на 5—10 грама сумпорног гаса; много јача доза одредиће се кљуку који је највише заражен штетним гљивицама, пошто је већ дошло у овом времену помишљати на справљање квасца. Препоручујемо, као практично, додати у два пута калиј-метабисулфита на овај начин: Раствориће се у мало топле воде половина метабисулфита потребног за једну кацу кљука. На примјер: на једну кацу од 50 хектолитара кљука узете се 50+7=350 гр. метабисулфита, и раствориће се у три литара воде, за тим ће се сипати с времена на вријеме тј. како буде кљук стизао, тако, да би се равномерно могло измијешати та цијелом количином кљука.

Вријење ће на овај начин веома мало успорити. А кад се вријење развије потпуно, додаће се поново 350 гр. метабисулфита, који ће се помијешати с масом на тај начин, шта ће се шмрком (пумном) извући један дио шире, слатка вина, од прилике за половину кљука који је у кази. Количина од 700 грама метабисулфита може се додати од јединицу при једновременом стијању кљука, и ако је температура повољна; а ако су хладни на два пут.

Понављамо, ако у случају шира неће да ври последице додатог јој сумпорног гаса, потребно је само додати јој нешто шире бурног вријења, а при том шмрком одузети један дио течности из каце.

Одређене количине калиј-метабисулфита не утичу ни мало на боју; пролазна безбојност ишчезава претакањем.

Радећи као што изложисмо, добићемо и са бербом трулог грођа, вина сасвим здрава и доброг квалитета. У случају да лијечење није извршено у кази, требало би се обезбједити противу превртања прије првог претакања. Исто то ће се урадити и ако је количина употребљеног сумпорног гаса била недовољна. На неколико дана прије претакања сипаће се у чашу мало вина на филтрирати, да би се добило засвим бистро вино. Послије тога вино треба неколико дана посматрати, па ако се оно не преврне, вино се може претакати и без претходног лијечења, као обично, у какво сумпорисано буре; у противном, ако течност у чашу постане мутно, сигурно је да ће се вино од кога је узета проба преврнути, чим дође у додир с ваздухом, те га је потребно лијечити сумпорисањем.

Употребити се калиј-метабисулфит у горенаведеним количинама, одговарајући запремини бурета, у платненој кесици која се објеси о врањ, па спусти средином вина које се лијечи. Два дана последије тога испитиће се калиј-метабисулфит, и вино се може претакати и преносити.

Ми наглашујемо и пошљедњи пут, да је неопходно потребно лијечити вина, прије но што почне претакање. Што се тиче кљука који је мање био искварен грођаним мољцем и трулежи, а за које се не мисли употребљавати сумпорисање калиј-бисулфитом, препоручујемо свима виноградарима, да јак сумпорнишу своју бурад прије отакања вина у њих и да изврше и прво претакање у мању добро сумпорисану бурад, не чекајући март мјесец...
1)

Дневне новости

Престолонашљедников имен-дан. На Тополици је Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник у кругу Своје узвишене породице у четврт-так прославио Свој имен-дан и том је приликом добио како из унутрашњости, тако и са стране многобројне срдачне честитке.

Насјели. Слава биоградске улице није дала мира неким југословенским студентима у Бечу, који су заражени социјализмом, те су приредили скуп српско-хрватских студената, да и они осуде пресуду по васојевићској афери. Као што нас увјеравају присутни, на томе збору било је свега тридесторо њих, а од тога броја било је само неколицина Срба и то социјалиста и Пашевићевих питомаца. Збору је председавао Хрват Стјепан Цар, а дирижирао је социјалиста Иванић. Послије говора двојице њих, устао је Душан Павловић, те је овим „напредним“ омладинцима читао такву буквицу, да се скоро неће сјетити да за туђ рачун сензале. Говор г. Павловићев донио је у опширном изводу лавовски „Галичанин“.

Србија и Црна Гора. Биоградска „Политика“ са висине саопштава: „Због догађаја у Колашину били су настали између Србије и Црне Горе затегнути односи. Непријатељи Српског Народа, а нарочито нови Фриндјузи из „Цетињског Вјесника“ и „Пестер Лојда“ покушавали су да Србију и Црну Гору заваде, али у томе нијесу успјели. Сад су односи између Србије и Црне Горе поново братски и савезнички.“ — Оваквим односима ми се можемо само радовати, али се бојимо да није све овако како „Политика“ прича. „Цетињски Вјесник“, не само што није покушавао, него апсолутно није ништа учинио да до тих затегнутих односа дође, него су њих изазвали баш ти из Биограда, међу којима и „Политика“ заузима видно мјесто. „Политика“ може заваравати малу дјецу, али зреле људе не, јер је и сувише јасно свакоме ко је све крив што је до затегнутих односа дошло. О томе смо бар ми сасвим отворено са доказама у руци проговорили. Зато је за „Политику“ најбоље да се покрије ушима и да ћути, јер сав честит свијет види куда она циља.

Нови берански кајмакам. Злогласном беранском кајмакаму најзад је дошао крај. Његовим чудима и покорима заситили се и Турци, па видјећи куда све то води, дошли су на мисао да га из Берана уклоне — оно што су требали, да је среће, одавно да учине. Кајмакам је позван у Скопље, а на његово мјесто биће постављен други. Шта ће с њиме, Бог ће свети знати.

Извоз из Србије. Званичне аустријске новине доносе ријешење министра привреде, којим забрањује увоз и провоз стоке и сточне силовине из Србије. Наши трговци би требали од сада по овоме да се управљају.

Вјерење. Г. Ђуро Перов Медиговић, трговац из Америке, вјерио се са г-ђицом Милком Грегорићем, свастиком г. Јелисија Госпића, хотелијера код хотел „Петрограда“.

— Честитамо!
Вријеме. Пошто је застудило и стегао мраз, на Цетињу је пао снијег, али је врло кратко вријеме трајао. Студен се осјећа све већа, ма да је данас огријало сунце и освануло ведро небо, које се толико дуго није могло видјети од силних облака, које су га доскоро притискивали.

Француска ескадра у Бару

Топовска палба, која је јуче изјутра и по Цетињу одјекивала, објавила је да је француска ескадра, под предвођењем контрагенерала Пивера, који је дошао да поздрави Њ. Кр. В. Књаза Господара у име француске републике, приспјела у црногорске воде.

О значају ове посјете ми говоримо на уводном мјесту. Овдје износимо опис ове ријетке светковине.

Наш нарочити извјештач нам шаље о томе ова телеграфска извјешта:

Тополица, 18. децембра. Јутрос у осам и по приспјела је ескадра под Бар. У барски залив упловила је марцијално, дефилијући од стране Спича према Двору на Тополици. Кад су крстарице приспјеле на средини залива, усидриле су се, окренув бок полудесно према отвореном мору. Са првог адмиралског брода отпоче поздрав из топова. Испален је 21 топовски метак. Са Волујице отпоздравили су их наши топови, такође са 21 топовским метком. Призор је био величанствен.

Први се искрцао из француске ескадре адмиралов ађутант, да се у хотел „Марини“ извјести када га може службено примити француски посланик.

Међутим министар председник г. Д-р. Л. Томановића и министар војни бригадир г. Митар Мартиновић увезли су се из хотела у Двор на Тополици.

На уласку у Двор дочекао је г. др. Томановић, Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник и најсрдачније га поздравио.

Послије службене посјете г. Серсеју, француском посланику, адмирал, његови виши официри и г. Серсеј са секретаром посланства и војним анташеом, којима се придружили вршиоци дужности маршала Двора г. Славо Рамановића, г. командир Јово Бећир и капетан Врбица, који су били у парадној униформи, кренули су се у четири парне барке пут Тополице, гдје су приспјели у једанаест и по сати.

Пред уласком у Двор била је постројена парадна чета, којој је био на челу Њ. В. Књаз Петар.

На мосту их је дочекао Њ. Кр. В. Књаз Престолонашљедник са сјајном свитом, састављеним од бригадира, виших официра и ађутанта.

Музика је интонирала марсељезу. Адмирал је прошао поред постројене парадне чете салутирајући. Ишао је полако, загледајући готово свакога војника добро.

У Двору је адмирала и свиту дочекао Њ. Кр. В. Књаз Господар, Књагинја, Престолонашљедница и остали чланови Књажевског Дома.

Аудијенција је трајала двадесет и пет минута.

Послије обједна Њ. Кр. В. Књаз Господар, Књаз Престолонашљедник, министар председник и министар војни са вишим официрима и ађутантима вратили су адмиралу посјету на адмиралском броду.

Француска музика свирала је црногорску химну.

Дочекани су и испраћени са три пут по 21 пуцњем из убојних топова.

Довече је у Двору свечан објед.

Тополица, 19. децембра. У Двору на Тополици је био синоћ сјајан објед у част адмирала и официра француске ескадре. Била је то једна од оних величанствених ноћи, које ће тешко која варош дочекати: сва околна брда била су величанствено освијетљена, окло-

паче су блескале јаким свјетлошћу, а рефлектори с лађа обасијавали су Двор, Пристан и околна брда све до самог Сутормана.

Објед је трајао преко поноћи. У поноћи Њ. Кр. В. Књаз Господар напио је заносну здравицу Француској у лицу адмирала Пивера и свих гостију.

У ванредно смишљеној и топлој здравици одговорно је адмирал.

По словенском обичају Њ. Кр. В. Књаз Господар, као домаћин честитајући гостима нову годину, пољубио је адмирала, и послјије су сви шљедовали Његовом примјеру.

Задовољство гостију и домаћих достигло је највишу мјеру.

Данас су гости отишли у Стари Бар да га разгледају и да учине посјету архиепископу, српском примасу г. Милиновићу.

Послије подне ће бити посјета оклопњачама.

Сјутра, у недјељу, излет на Скадарско Језеро.

Из Н. Скупштине

— извјештаји са сједница —

Цетиње, 17. децембра

Рукује сједницама. Пошто је председник Н. Скупштине, Марко Ђукановић, отпутовао у Бар, то скупштинским сједницама рукује потпредседник Јанко Дрљевић.

Порез на алкохол. На сједници Нар. Скупштине, која је држана у четвртак прије подне, примљен је и у начелу и у појединостима приједлог закона о порези на алкохолна пића. У начелу није било дебате, а у појединостима је примљен по примједбама одборским.

Цетиње, 18. децембра

Државни буџет. Начелна дебата о приједлогу буџета државних прихода и расхода за 1910. г. није дуго трајала. Јанко Спасојевић дао је декларацију, да влади неће одобрити буџет зато што налази, да не финансира добро и правилно и што угрожава грађанске слободе. Министар унутрашњих дјела, Јован Пламенац, реаргировао је противу тога, тврдећи да Спасојевић то говори непамет, јер нема доказа, да је Финанс. Јерговић са законом у руци доказао да је финансирање владино потпуно исправно и законито. Спасојевић је покушао да свој изказ и потврди, али је министар правде, Др. С. Дрљевић, оборно мишљење Спасојевића, као и министар финансија, Д. Вукотић, а Ф. Јерговић је још успио да Спасојевићу говори о посланика закона о буџету. Приједлог буџета је примљен у начелу за 45. гласа, противу 3. Потом се пријешло на претрес у појединостима.

Књижевност

„Споменак“. Иван Мартиновић из Панчева објављује овај позив: Седамнаест пуних година навршио је „Споменак“ и 1910. ом улази у име боље у осамносту. „Споменак“ није више непознат цијетак по га знају по свима крајевима, гдје Срби живе па и у Америци. Поред досадашњих вриједних сарадника ми, умилимо сам и друге наше најбоље књижевнике, да својим радовима припомогну, како би „Споменак“ у сваком погледу одржао утакмицу са осталим дјечјим листовима других народа, на којима, без зазора, раде најбоље књижевне снаге. Нећу жалити од своје стране ни труда, ни трошка, само да „Споменак“ буде и надаље добар пријатељ и учитељ српској дјечи. Родитељи, који истински љубе своју дјецу, на треба да желе те 2 круне, што ће за претплату на „Споменак“ издати, јер ће им се то богато наплатити у томе, што ће им дјеца, напajaјући се лијепог врлинама, све боља бивати. Да „Споменак“ савјесно врши свој задатак, види се и по томе, што га је препоручио: Главни Просвјетни Савјет у Београду; Министарство Просвјете и Црквених Послова на Цетињу, Велики Управни и Просвјетни Савјет за Босну и Херцеговину и Епархијски Школски Одбор у Темшвару. Издајући овај „Позив на претплату“ изјављујем, да ће „Споменак“ и поред веће скупоће и најдаље излазити једанпут месечно сеп. јулија и августа по досадашњој претплатној цијени, т. ј. за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину 2 круне за Србију и Црну Гору 2½ круне а за све остале земље 3 круне. Претплатници добивају: 10 бројева са лијепог сликама, pjesмама, приповијеткама и поучним чланцима и раз-

ним забавама у доколици, 1 лијепу књигу на дар са 10. бројем, 1 књигу за ријешење загонетака по срећи. Захваљујући се г. г. сарадницима и повјареницима, молим их да и на даље остану вјерни пријатељи „Споменкови“. Претплате из Црне Горе прима Књижара Мартиновић и Иванишевић — Цетиње.

Позив на претплату

Од нове године „Цетињски Вјесник“ улази у трећу годину свога излагања. За ово вријеме он се старао да што боље одговори својим задатку и да одговори захтјевима ради којих је покренут. Да би своју тешку али свету улогу још успјешније вршио и читалачка публика требала би да га помогне. претплаћујући се на њ.

С тога позивамо како досадање наше претплатнике, тако и сав родољубиви српски свијет, да се претплате на наш лист.

Коме истиче претплата треба да је до нове године обнови како не бисмо им обустављали шаљање листа, пошто ћемо од нове године слати лист само онима, који претплату унапријед положе.

Исто тако овим отварамо и упис нових претплатника.

Цијена је „Цетињском Вјеснику“: на годину 10 перпера, на по године 5 перпера, а ван земље на годину 15 франака у злату.

Поштованој публици

„Цетињски Вјесник“ прима огласе по умјереној цијени. Ко шта жели да купи, и ко шта има на продају, најбоље ће учинити ако се путем огласа кроз „Цетињски Вјесник“ обрати купцима и продавцима. Издавање станова, пристигла нова роба, препоручивање јавних локала, трговина и т.д. најбрже иде преко огласа.

Сваки, ко жели да да оглас у „Цетињски Вјесник“, има се обратити администрацији листа у Зетској улици.

Никога администрација није овластила да прима огласе и новац, за то ће сваки онај оштећен бити ко администрацију обиђе, а новац за оглас повјери ненадлежном лицу.

Администрација
„Цетињског Вјесника“.

Господи претплатницима

Господа претплатници, којима претплата на „Цетињски Вјесник“ истиче крајем овога мјесеца, умољавају се лијепо да изволе благовремено обновити претплату, како би им се лист могао слати редовно и без прекида.

Претплата се шаље само на администрацију листа.

Администрација
„Цетињског Вјесника“.

ДРЖАВНИ КАЛЕНДАР

СА ШЕМАТИЗМОМ

за 1910. год. изашао је из штампе. цијена: један перпер

Продава се у Књижари и папирници:

Мартиновић и Иванишевић
Цетиње.

На „Цетињски Вјесник“ најбоље се претплатити код поште.